

VIII. évfolyam 4. szám 2008. tél

magyartarka

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének információs lapja

*Békés Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Évet kívánunk!*

Génbank-Semex Magyarország Kft. Szakmai Nap

Mezőhegyes, 2008. október 8.

Juhász Gyula: Karácsony felé

*Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.*

*A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű ígézet,
Ilyenkor decemberben.*

*...Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Beheggesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.*

*...És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorún nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.*

Tartalomjegyzék

Tenyésztési aktualitások	4
Csuka Gábor és Családja, Hajdúnánás	5
Magyartarka marha tenyésztése az Őrségi Nemzeti Parkban	6
Génbank Szakmai Nap - 2008. október 8.	8
II. Kaposvári Állattenyésztési Napok	10
XIII. Húsmarha-tenyésztési Tanácskozás Keszthelyen	12
Petíció - Mit követelünk az áruházláncoktól?	14
A vágott test összetétele	15
Magyartarka tenyészbikák szaporítóanyagának árjegyzéke	17

*Címlapfotó: Tél az Őrségben
Kovács Zoltán, ŐNPI*

**A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
információs lapja**

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Dr. Polgár J. Péter
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:

Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.axelero.net
web: http://www.magyartarka.hu

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.axelero.net

Felelős kiadó: Rácz Károly
Lektor: Orbánné Prikk Orsolya
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 2.000 példányban

Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető, MTE

TENYÉSZTÉSI AKTUALITÁSOK

Ismét elérkezett az idő, hogy áttekintsük közös munkánk egy évét, elemezzük a tendenciákat, stratégiákat dolgozzunk ki az elkövetkező esztendőre is. Az ágazati problémák ellenére a túléléshez szükséges optimizmussal tekintünk a jövőbe, hiszen a tenyésztői munka sikerét, eredményességét elsősorban a javuló termelési paraméterek igazolják. Nincs okunk a panaszra: a mögöttünk hagyott esztendőben a fajtatiszta magyartarka termelésellenőrzött állomány laktációs termelése elérte az 5573 kg-ot, 3,75% zsír- és 3,35% fehérjetartalom mellett. A legjobb tenyésztet termelése pedig 62 tehén átlagában 6981 kg! A szarvasmarha fajban érvényes genetikai törvényszerűségek természetesen a magyartarka fajtára is érvényesek, a növekvő tejtermelés kismértékű beltartalom csökkenést eredményezett. A hasznosanyag-tartalom javítására a 2009. évi célparosításoknál nagy hangsúlyt kell fektetnünk. Az enyhén csökkenő hasznos élettartam (2,9 helyett 2,8 átlag laktáció) és a magasabb két ellés közti idő a megnövekedett termelés mellett a nem megfelelő takarmányozással és emberi tényezőkkel magyarázható. A fajtában rejlő genetikai képességek kizárólag okszerű, teljes értékű takarmányellátással és a tehénállomány komfortigényének biztosításával aknázhatók ki maradéktalanul. Még ha nélkülözhetjük is a drága ipari takarmány-kiegészítőket (védett fehérjék és zsírok, bendőpufferek stb.), a kifogástalan minőségű tömegtakarmányokat az év egyetlen időszakában sem mellőzhetjük!

November első hetében közzé tették az őszi tenyészértékbécslés eredményeit. A magyartarka bikák KTI (Kettős Termelési Index) rangsorát 16454 Kocséri Zefír Lenge vezető 143-as értékkel, lányai 1263 kg-mal több tejet termelnek a populációátlagnál. Az imponáló termelés mellett az utódok nagy rámaival (109) és korrekt tőgyalakulással büszkélkedhetnek (121). Zefír elsősorban a tejtermelés növelését tenyészcélként meghatározó, az átlagnál jobb tartás-és takarmányozás-technológiával rendelkező gazdaságok számára ajánlható, amelyek szakszerű takarmányozással

képesek kihasználni az utódok genetikai képességeit.

Szintén az élvonalba tartozik 17337 Kocséri Aréna Lotarry (KTI: 140), aki a tejtermelés javítása mellett +0,5%-kal (!) növeli a zsír- és +0,12%-kal a fehérjetartalmat. A leírtakon túlmenően jó tőgyalakulás (111) és nagy ráma (109) jellemzi lányait. Továbbra is tartja előkelő helyét 16700 Jáki Zsonglőr Samurai (KTI: 142), aki az átlagon felüli tejtermelés (+1207 kg) mellett korrekt tőgyalakulást (110) örökít. Külön érdeme a bikának, hogy a magas tejtenyészérték mellett nem rontja az utódok hústermelő képességét (Hús TÉ: 101). A tenyésztőtársadalom régi favoritja 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, utódai nagy tej- és hústermeléssel hívták fel magukra a figyelmet. A tejmenyiség-javítás (KTI: 135) mellett Vallomás 138-as hústenyészértékével az európai hegyitarkatenyésztés élvonalába tartozik. Vallomás bizonyítja a modernkori hegyitarkatenyésztés filozófiájának helyességét. Nevezetesen a tej- és hústermelő képesség és a fitness tulajdonságok együttes javításának lehetőségét. Stabil anyagforgalom, hosszú hasznos élettartam, jó reprodukciós tulajdonságok. A termelési paraméterek mellett ezek a 21. századi hegyitarkatenyésztés legfontosabb súlypontjai.

A bécsi székhelyű Zuchtdata novemberben teszi közzé a német, osztrák, olasz, cseh és magyar közös tenyészértékbécslés eredményeit, amely a tenyész bikák hústenyészértékét is tartalmazza. A számított eredmények alapján nincs okunk szégyenkezni, hiszen a magyartarka tenyész bikák hústenyészértéke - a tejtermelésben megmutakozó látványos genetikai előrehaladás ellenére - továbbra is az európai bika-populáció átlaga feletti.

A húshasznú magyartarka tenyész bikák közül 16528 Kocséri Zsenge Indianer 128-as hús-tenyészértékével listavezető. Hasonlóan ígéretesnek tűnik fia, 19008 Polányi Dráva Zsenge 127-es értékkel.

Tovább folytatódott Ivadék Teljesítmény Vizsgálati programunk is. 2008 őszén három kettőshasznú bika - 20675 Kocséri

Fejlődő Rene, 20947 Bonyhádi Gazda Rene és 20949 Máriakálnoki Gyepű Ibis - indult ITV-ben. Gyepű apja Ibis, amely tenyész bikaként került hazánkba, és minden idők egyik legjobb montbeliárd bikájának, Bois Le Vi-nek a fia.

Ibis sem hozott szégyent szüleinek, hiszen 138 KTI-vel hosszú időn keresztül vezette a hazai magyartarka tejtermelési rangsort, lányai a legfrissebb tenyészértékbécslés alapján még mindig 1103 kg-mal a populációátlag felett termelnek.

A húshasznú magyartarka állományok genetikai varianciájának növelésére az elmúlt két évben Kanadából és Németországból importáltuk genetikailag szarvatlan tenyész bikák szaporítóanyagát.

A tengerentúlról származó apaállatok közül 19986 Zengától, a német 21014 Leontól és 21015 Poldautól még rendelkezünk termékenyítőanyaggal. A kanadai szimentáli tenyész bikáktól az üzemi tapasztalatok alapján 30-35 kg súlyú, a tehének alatt jól gyarapodó, vitális borjak születtek. A keskeny fej és hosszú törzs kedvező hatást gyakorolt a borjazásra, nehéz ellés információk szerint nem fordult elő a tenyészetekben. Az utóbbi két német import bikával ez év tavaszán kezdődtek a termékenyítések, tehát az üzemi eredmények még néhány hónapot váratnak magukra. Bízunk benne, hogy a Németországban már bizonyított apák utódai a hazai tenyészetekben is jó eredményeket produkálnak.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete több éve törekszik arra, hogy a hazai marhahús-fogyasztás fellendítésén keresztül segítse tagjait a magyartarka hízóállatok értékesítésében. A 2008-as esztendő végére beérett közös munkánk gyümölcse, hiszen még karácsony előtt a CORA Hipermarketek polcaira kerül a kizárólag magyartarkából készült, vákuumban érlelt marhahús. Így a hagyományos „tálcsás” kiszerelés mellett tovább bővül az áruházlánc által forgalmazott magyartarka termékek sora. Egyesületi tagjainknak a márkázott hús-programhoz történő csatlakozás feltételeiről az újság későbbi hasábjain részletesebb felvilágosítással szolgálunk.

Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE

CSUKA GÁBOR ÉS CSALÁDJA, HAJDÚNÁNÁS

Üdvözlöm Önöket a 2008-as évfolyam utolsó, téli számában. Ezúttal a Hajdú-Bihar megyei Hajdúnánásra látogattam el. Itt gazdálkodik Csuka Gábor és családja. A Csuka család már generációk óta foglalkozik állattenyésztéssel. A szarvasmarha fajon belül is tenyésztettek már több fajtát.

A családfő és felesége a rendszerváltás idején fogtak saját vállalkozásba. Addig mindketten a helyi tsz-ben dolgoztak középvezetői szinten. Emellett persze mindig volt otthon háztájiban szarvasmarha, sertés. 1989-90-től beállítottak egy 50-es holstein-fríz állományt, amit egészen 2002-ig tenyésztettek. A tejet a Frieslandnak szállították. 2002-ben döntöttek a fajtaváltás mellett. Véleményük szerint addigra az intenzív tejelőfajta annyira túlnemesítetté vált, hogy sérülé-

kenysége miatt már nem volt gazdaságos a tenyésztésük. Miután egyben eladták a tejelő állományt a Dunántúlra, vásároltak a helyi Béke Mg. Szövetkezet intervenció telepéről 50 magas vemhes magyartarka vemhes üszőt, amelyek 2 hét alatt meg is ellettek. Ekkor kerültek kapcsolatba a Magyartarka Tenyésztők Egyesületével. Állításuk szerint az első év nagyon nehéz volt. Miután a kezdeti nehézségeket kiheverték, beruháztak még 50 magyartarka tehénre szintén a Béke Szövetkezetből. A teheneket eleinte csak extenzív húsmarhaként tartották, de hamar kiderült számukra, hogy a fajta genetikájában nagyobb tejtermelési lehetőségek rejlenek, mint amennyit a borjú képes kihasználni. Fejni kezdtek, és a tejet a penészeleki tejfeldolgozóban értékesítették. A 2007. év hozta meg számukra a saját lábra állást. Létrehoztak egy mini tejfeldolgozót, ahol gomolyát, illetve túrót készítenek és árulnak. Nagy kereslet mutatkozik a házi tej

iránt is. Ettől kezdve a penészeleki feldolgozóba csak minimális tej kerül beszállításra. Az idén nyitottak egy tejterméküzletet Hajdúnánás központjában, ahol szintén egymás kezébe adják a kilincset a vásárlók.

A fajtaváltás előtt szkeptikus volt a család a magyartarkafajtával kapcsolatban, de saját tapasztalataik alapján állítják, hogy ma már nem kezdenének más fajtával. Nekik sikerült a fajtában rejlő lehetőséget felismerni. A tejtermelésen túl természetesen nem hagytak fel a hústermeléssel sem.

Csuka Gábor szentül vallja, hogy a húselőállítás vonalán a most induló magyartarka húsprogramnak nagy szerepe lehet a magyarországi minőségi húsfogyasztás elterjesztésében. Ebben természetesen a Csuka család is tevékenyen részt kíván venni. Évi 50-60 nagy súlyra hizlalt magyartarka hízóbikával és hízóüszővel vesznek részt egyesületünk és a CORA

Magyarország Kft. által életre hívott programban. Az állatokat a hajdúnánási Lac-Hús Kft. vágóhídján vágják, és a CORA magyarországi hipermarketeiben kerülnek a fogyasztók elé.

A telepen a fejés sajtáros gépekkel történik. A telepi gépek régiiek, de megbízhatóan működnek. A közeljövőben egyszerűsíteni szeretnék a takarmányozást, ezért egy takarmánykeverő-kiosztó kocsit vásárlásán gondolkodnak.

Az állatok tartása bérelt állattartó telepen történik, amit a közeljövőben meg kívánnak vásárolni. Jelenleg 161 állat található a gazdaságban. Fajtáját tekintve mind magyartarka.

78 tehén, 28 vemhes üsző, 32 növendék üsző és 23 szopósborjú alkotja az állományt, melynek

csupán a felét teszik ki a húshasznú egyedek, a másik felét mindennap kétszer fejlik. A fejt állatok átlagos laktációs termelése megközelítőleg 5500 kg/év.

A tehenek a szelekciós tevékenységnek is köszönhetően magas rámás tehenek 650-700kg-os súllyal.

Az üszők tenyésztésbe vételi kora 18 hónap, ekkorra eléri a 450 kg-os súlyt.

A telepen csak mesterséges termékenyítés van. Ezt a tulajdonos maga végzi, inszeminátori végzettsége birtokában. A termékenyítés előtt külön bikát választ a tejelő és a húshasznú állományra. A bika-választásnál fontos szempontot képeznek a tejmenyiség és a beltartalom, valamint a súlygyarapodási mutatók. A jelenleg használt két kettős bika a 16454 Zefír és a 16700 Zsonglőr, a húsos állományra pedig a 16528 Zsengét használja. Ellésnél nagyon ritkán van szükség állatorvosi beavatkozásra.

A telepi munkákat 2 fő részmunkaidős munkaerő segítségével végzi a Csuka család. A családfő - aki szarvasmarha-tenyésztői és inszeminátori végzettséggel rendelkezik -, maga végzi a telepi munkákat és szállítja be a tejet a saját feldolgozójukba. A feldolgozást, valamint a gomolya- és túrógyártást a feleség végzi. Ezen kívül a háztól értékesítés is az ő dolga, kereskedelmi és könyvelői ismeretei révén. Leányuk, Erika a város köz-

pontjában lévő boltban szolgálja ki a vásárlókat. A jól átgondolt és felépített mechanizmus gördülékenyen működik a mindennapokban.

Az állatok takarmányát a 60 hektáros bérelt és saját területéről biztosítják. A terület felén kukoricát és lucernát termelnek, a másik felét pedig legeltetik.

A napi takarmányadagot 4 kg abrak, 4 kg szecskázott lucerna, ad libitum széna és szalma, valamint nyalósó adja.

Jövőbeni elképzeléseik között szerepel, hogy a tejtermékek mellett a hústermékek háztól értékesítését is meg szeretnék valósítani. Ez sajnos a szigorodó feltételrendszer miatt egyszer már megghiúsult, de nem adják fel elképzelésüket.

Örülök, hogy egy olyan gazdaságot sikerült Önöknek bemutatnom, ahol a fajta mindkét hasznosítási irányát tenyésztik és akár egyszerre a két irány is kiaknázható egy tenyészetben.

Ha Hajdúnánás közelében járnak, kös-tolják meg a Csuka gazdaság termékeit!

Kovács Zoltán osztályvezető, ŐNPI - elnök, Fialat Magyartarka Tenyésztők Klubja

MAGYARTARKA MARHA TENYÉSZTÉSE AZ ŐRSÉGI NEMZETI PARKBAN

avagy egy fiatal tenyészet első éve

Magyarországon a védett gyepek és szántók nagy része a mezőgazdálkodás eredményeként alakult ki, fenntartásukhoz gazdálkodnunk kell e területeken. E gazdálkodás általában legeltetést és kaszálást jelent (természetvédelmi kezelés). A természetvédelmi kezelés eszközei a hagyományos magyar állatfajták (magyar szürkemarka, magyartarka marha, fekete és fehér racka, cigája, cikta, hucul, lipicai, nónius, muraközi, gidrán, kisbéri félvér, mezőhegyesi félvér, shagya). E fajták megőrzését nagyrészt a nemzeti park igazgatóságok valósítják meg.

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság majorsága magyartarka marhát és muraközi lovat tenyészt. Mindkét fajta kialakulásának bölcsője az Őrséget is magába foglalja. A magyartarka marha emellett piacképes, keresett húsmarha, a muraközi lovak génfenntartási céllal tenyésztjük.

Körcsoport	2003	2004	2005	2006	2007	*2008
Szopós borjú	--	--	--	20	12	--
Növ. üsző	65	1	72	93	39	40
Növ. bika / tinó	--	--	3	5	7	12
Vemhes üsző	--	64	1	2	70	27
Tenyészttehén	--	--	62	81	83	147
Tenyésztbika	2	2	2	3	5	5
Hízó	--	1	10	1	--	4
Összesen:	67	68	150	203	216	237

1. táblázat Az ŐNPI magyartarka marha állományváltozása (év végi adatok)

*: 2008. november 20.

Magyartarka marha tenyésztésünk célja az egykori vasi típus (jól szaporodó, könnyen ellő, viszonylag nagytestű, jól izmolt, hosszú törzsű, nagy testtömeggyarapodásra képes állomány) tenyésztése.

Állományunk alapját 2003-ban Nyőgéről (51 egyed) és Vasvárról (14 egyed)

vásároltuk szűz üszőként. 2005-ben az első saját szaporulat árbevételét kiegészítettük és további egyedeket vásároltunk (Nyőgéről: 16 db, Vasvárról: 29 db). Mára elértük a 150 tehenes állományt, amelyet jelen körülményeink között (telep befogadóképesség), létszám szempontjából nem fejlesztünk tovább. Így azonban lehetőség adódik az igazi állat-

Tenyészet	2005	2006	2007	2008
Nyögér	235,7	210,3	216,8	217,1
Vasvár	207,7	203,2	229,8	228,4
ÖNPI	--	--	--	227,2
Összesen:	230,6	204,3	219,6	222,3

2. táblázat 205 napra korrigált választási testtömegek a származási tenyészetek

tenyésztői munkára, egyöntetű, jó eredményeket produkáló állomány kialakítására. A marhaállomány állományváltozását követhetjük nyomon az 1. táblázatban.

TARTÁS-TAKARMÁNYOZÁS

a jószág tavasztól őszi a legelőn tartózkodik, amettől és ameddig van mit legelnie (akkor szorulunk be, ha már a marhák hátukon hozzák be a havat). Szakaszolt legeltetést folytatunk, villanypásztorrendszer segítségével. 4-6 napra elegendő szakaszokat adagolunk. A legeltetés után évente egyszer tisztító kaszálást végzünk. A legelőn a marhákat és a lovakat együtt tartjuk, ez optimálisabb legelőhasználatot eredményez. A vegetációs időszakban is etetünk réti szénát a tökéletesebb bendőműködés érdekében, az ásványi anyag kiegészítést kevertetett nyalósó formájában kapják az állatok. Az itatást lajtos kosiból oldjuk meg, a vontatható vályúkat önitatóssá szerkesztettük.

BORJÚ- ÉS NÖVENDEKNEVELÉS

A szoptatási időszakra a borjaknak borjúóvodát készítettünk, így lehetőség van a borjak abrakkal való etetésére is, ami nem csupán a borjak kedvező növekedési erélyét segíti kihasználni, hanem a választást is megkönnyíti. A tenyésztéshez nem szükséges egyedeket választás után értékesítjük. Az üszöket választás után (a következő év tavaszáig) 2,5-3 kg abrak és ad libitum széna mellett tartjuk, így a kihajtásig kb. 0,5-0,6 kg átlagos napi testtömeg-gyarapodást érnek el. Így a tenyésztésbevetel (tehát a következő tavaszig) jó és közepes minőségű tömegtakarmányon (legelőfű, széna, szilázs) tartható. Már szopósborjú-korban egyen étvágy szerint abrakot és szalastakarmányt,

az legyen a cél, hogy nagy bendőt tudjon „növeszteni”, hogy növendék és tehén korában minél több tömegtakarmányt fel tudjon venni. Az így felnevelt „üszőcsapat” egyedei a tenyésztésbevetelkor bizonyosan mind 420 kg felettié lesznek (nem zsíros, csupán izmos, jó rájáú állatok).

A borjakat 6-7 hónapos korban választjuk, a bikaborjakat választás után értékesítjük, a selejtezésre ítélt üszőkkel együtt.

TENYÉSZTÉS-SZAPORÍTÁS

A 2. táblázat adataiból kitűnik, hogy két éves kori tenyésztésbevetelt alkalmazunk, egyedeink könnyebben ellenek, s a borjú felnevelése is kevésbé viseli meg őket. A gyakorlat megerősítette e nézetünket, hisz a fentiek alapján nevelt egyedek 92 %-a vemhesült újra, ellentétben azzal a 2006 tavaszán vásárolt 20 db vemhes üszőből álló csapattal, amely őszi tenyésztésbe vett (18 hónapos), közepes rájáú csapat volt, júniusi, júliusi és augusztusi elléssel. Annak ellenére, hogy a telep melletti legelőszakaszra „vezényeltük” őket (hogy szem előtt legyenek), egy egyed méhelőesés következtében elhullott, s volt még két további nehézzelés is. A borjak vitalitása elmaradt a tavaszi társakétól, az újravemhesülés katasztrofális volt, 47% (pedig 19 egyedre 1 tenyészbikát helyeztünk)! A választási borjak ugyancsak rontották a választási eredmények átlagát, annak ellenére, hogy abrak- és széna-kiegészítést

is kapott a jószág, tehén és borjú egyaránt.

Természetes fedeztetést folytatunk, öt tenyészbikával rendelkezünk. A termékenyítési időny május elejétől augusztus vagy szeptember végéig tart. A későbbiekben mesterséges termékenyítést is szeretnénk alkalmazni, az arra kijelölt tehén-csoporttal. A fedeztetések eredményét a 3. táblázat tartalmazza.

TÉLI TARTÁS-TAKARMÁNYOZÁS

teheneink téli takarmányozásának bázisa a réti széna, ezt egészítettük ki kondíció függvényében abrakkal. 2006 óta fű és füveshere szenázst, idéntől pedig kukoricaszilázst is készítünk. A növendék üszőkkel annyi abrakot etetünk, hogy 0,5 kg/nap testtömeg-gyarapodást érjenek el, ezt havi mérlegeléssel ellenőrizzük.

A tehenekből két csoportot hozunk létre, ellés előtti és ellető-szoptató csoportot, így a szoptató tehének megemelkedett táplálékanyag-igényét is ki tudjuk elégíteni, s az ellés előtti tehenekeket sem takarmányozzuk szükségletükön felül.

A jószágot három oldalról zárt istállókban tartjuk s az ehhez csatlakozó telelőkertekben, ahol pihenődombokat létesítünk.

Az első lépcsőfokra felléptünk, elindítottuk az állattartásunkat, elértük azt a tehénlétszámot, amelyet jelen lehetőségeinkkel tartani tudunk. A következő évek feladata az lesz, hogy ebből az állományból egy egyöntetűen jó szaporodási és termelési eredményekkel rendelkező állomány váljon.

	2004	2005	2006	2007
Nyögér	98,0	92,0	76,5	69,1
Vasvár	100,0	92,3	84,6	80,0
ÖNPI	--	--	--	92,3
Összesen:	98,5	92,1	*77,8	81,3

3. táblázat Vemhesülési %, a fedeztetésre kijelölt egyedekhez viszonyítva

*: a 2006-ban vásárolt vemhes üszők újravemhesülése 47,4%.

GÉNBANK SZAKMAI NAP - 2008. OKTÓBER 8.

A korábbi évek hagyományainak megfelelően az idén is október elején tartottuk szakmai napunkat tenyésztő partnereink számára. A már jól bevált menetrend szerint kezdtük az előkészületeket az utódok válogatásával, az aktuális előadástémák összegyűjtésével, előadók felkérésével. Minden előkészület megfelelő ütemben haladt, amikor az élet egy kicsit átírta a forgatókönyvet: hivatalosan bejelentették az első Blue Tonque esetet Magyarországon, aminek következtében az állategészségügyi hatóság megszigorította az állatmozgások feltételeit.

Gyorsan kellett reagálnunk, mivel így az utódcsoporthoz bemutatkozó megszervezése indokolatlanul nagy terheket rótt volna partnereinkre. Szerencsére nem maradt üresen így sem a tehénbemutató állás, mert stratégiai partnerünk, a Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt. rendelkezésünkre bocsátott négy tehenet, akiknek a segítségével nem is elsősorban az általunk forgalmazott genetikát kívántuk bemutatni, hanem egy további, eddig kevésbé reklámozott szolgáltatásunkat, a SEMEX24-et.

A SEMEX24 néhány elemét a gyakorlatban mutattuk be az érdeklődőknek. A szolgáltatás lényege, hogy nem csupán spermát árulunk partnereink számára, hanem folyamatos szolgáltatást is, ami magában foglalja a 24 órás ivarzás-megfigyelés két módját (a már jól ismert ivarzás jelző tappancsot és a most bemutatott HEATIME rendszert), az ultrahangos vemhességvizsgálatot, valamint a tőgyfertőtlenítés számos kipróbált minőségű, gazdaságos termékét.

A délelőtti második programja a hagyományos bikabemutató volt, mely az előző évekhez képest tovább színesedett az állomásunk történetében először bemutatott húshasznú bikával. E típust az ostffyasszonyfai kék belga bika képviselte.

A húshasznú bika bemutatóját a magyar-tarka bikák követték, amelyeket dr. Húth Balázs, a Magyar-tarka Tenyésztők Egye-

sületének tenyésztés- és marketingvezetője ismertetett a jelenlévőkkel.

A sort 21190 Jáki Guriga Zsonglőr nyitotta meg, amely 1858 g/nap KSTV alatti súlygyarapodással büszkélkedhet. Apja a 16700 Jáki Zsonglőr Samurái, 141 KTI-vel az egyik legjobb tejmenyiség javító magyar-tarka bika, lányai +1238 kg-mal több tejet termelnek a populáció-átlagnál. Zsonglőr a nagy tejmenyiség mellett nagy ráját (114) és korrekt tőgyet (110) örökít, emellett nem rontja a hústermelő képességet sem. Guriga apai nagyanyja, Karolin az 5. laktációban 10927 kg tejet termelt 3,69% tejszír- és 3,45% tejfehérje tartalom mellett. Az ősök termelése alapján elsősorban a tejtermelés javítására számíthatunk Guriga a forgalmazhatósági szint elérése után várhatóan az átlag feletti managementtel (tartás, takarmányozás) rendelkező gazdaságoknak lesz ajánlható.

Gurigát 21191 Teveli Gerjen Vallomás követte, amely két ősi sorig kizárólag hazai tenyésztésű bikákra vezethető vissza. Apja 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, lányai magas tejtermeléssel (KTI 133), nagy rájával (106) és korrekt tőgyalakulással (109) büszkélkedhetnek. A tejmenyiség-javítás mellett imponáló hústermeléssel is rendelkezik, 136-os hústenyészértékével az európai hegyitarka-tenyésztés élvonalába tartozik. Vallomás bizonyítja a modernkori szimentáli tenyésztés filozófiájának a helyességét, nevezetesen a tej- és hústermelő képesség és a fitness tulajdonságok együttes javításának lehetőségét. Stabil anyagforgalom, hosszú hasznos élettartam, jó reprodukciós tulajdonságok. A termelési paraméterek mellett ezek a 21. századi hegyitarka-tenyésztés legfontosabb súlypontjai. Az ősök termelése alapján a tejtermelés javítása mellett jó hústermelő képességre is számíthatunk Gerjen esetében.

A kettőshasznú bikák sorát két húshasznú magyar-tarka tenyész-bika követte. Mindkét bemutatott egyed egy újfajta tenyésztési filozófia eredménye. A tenyész-

tési koncepció lényege, hogy a két hasznosítási irány kombinálásával megőrizzük a húshasznú magyar-tarka kimagasló borjúnevelő képességét, úgy, hogy mellette megtartsuk a fajta kiváló hústermelő képességét is.

21167 Derecskei Gyanta Sepi üzemi sajtátjeljesítmény-vizsgálatban 2097 g/nap súlygyarapodást ért el. Apja, Teveli Sepi Strahlist nem rekordtermelést örökít, hanem elsősorban jó küllemet, koncentrált tejtermelést és jó hústermelést.

Gyanta tehát klasszikus kettőshasznosító bika, amelynek lányai hosszú időn keresztül képesek termelésben maradni, megerősítve az állandóan változó közgazdasági környezetben a több lábbon állás biztonságát.

Anyja derecskei húshasznú vonalból származik, apja Kocséri Rába Hillmann, amely hosszú időn keresztül a hazai tenyésztés meghatározó húshasznú bikája volt, és nagy hatást gyakorolt a jelenlegi populáció genetikai összetételére. Utódai jó súlygyarapodással és húsformákkal büszkélkedhettek.

A magyar-tarka bikák sorát 21168 Derecskei Györe Színvonalas zárta. ÜSTV alatt 2339 g/nap gyarapodást produkált. Apja Bonyhádi Színvonalas Husberg, amelynek lányait a jó küllem, a nagy rája, a jó húsformák és a hosszú hasznos élettartam jellemzi. Anyja szintén derecskei húshasznú vonalból származik. Anyai nagyapja, 12928 Lejtős Takt az egyik legismertebb húshasznú magyar-tarka vonal alapítójának, a német import Taktinak a fia.

Lejtős Takt unokája, a ma is élő egyik legjobb húshasznú magyar-tarka tenyész-bika 17760 Nyőgéri Buzogány Várott. A jelenleg 6 éves Buzogány szervezeti szilárdságára jellemző, hogy már a szombathelyi mesterséges állomáson is termelt, jelenleg pedig a nyőgéri tenyésztésben több éve fedező bika.

Bízunk benne, hogy Györe is a kiváló elődök nyomdokaiba lép.

A bikabemutató gerincét a holstein-fríz

bikák bemutatása alkotta. A bemutató a spermatermelést még éppen elkezdett fiatal bikától a világszerte ismert és népszerű Magor Bolivia Allenig terjedt. A bemutatott bikák a nemzetközi genetika élvonalát képviselték, melyet jól fémjelez, hogy a tenyésztők által évente megszavazott "Év Tehene" címet elnyert tehének családjából is több egyedet tudunk mutatni az érdeklők számára.

A program további része a mezőhegyesi művelődési házban folytatódott, ahol szakmai előadások hangzottak el. Az előadások felvezetéseként Veres Zoltán, a Génbank-Semex Magyarország Kft. ügyvezetője adott rövid áttekintést a kft. jelenlegi helyzetéről, további terveiről.

A szakmai előadásokat Dr. Muntyán János és Dr. Sinóros Sándor közös előadása nyitotta meg, mely a SEMEX24 eredményeiről számolt be az orosházi AGROM Zrt. telepén. A második előadást egy kanadai farmer, Ben Loewith tartotta egy

magas termelési színvonalú, kötetlen árutermelő telep üzemeltetési tapasztalatról. Az ezt követő, a Blue Tonque-ról szóló két előadás sajnos sokkal aktuálisabb volt, mint terveztük, hiszen ami a program előkészítésekor még távolinak tűnt, az az előadások elhangzásakor már a szomorú valóság volt. Dr. Flink Ferenc az MGSZH központból a probléma tudományos hátteréről, míg Dr. Bakos Pál, az MGSZH területileg illetékes főállatorvosa a gyakorlati tudnivalókról tartott érdekes előadást. Az utolsó előadást Mélykúti Tibor, az Alföld-Tej Kft. ügyvezetője tartotta "Van-e jövője a magyar tejgazdaságnak?" címmel. Szerencsére az előadás végkicsengése az volt, hogy ha rögös is az út, azért továbbra is járhatónak tűnik.

Valamennyi előadás anyaga elérhető és letölthető honlapunkon, a www.semex.hu oldalon, illetve a farm management előadásról készült írás olvasható az ÁT Kft.

2008/10. Partner Tájékoztató Hírlevelében.

Az előadók lelkesedését, elkötelezettségét jelzi, hogy egyikük se fért bele az előre megállapított időkeretbe, így a tervezettnél hosszabbra nyúlt a délutáni program. A szervezők legnagyobb öröme azonban nemcsak az előadók, hanem a közönség is elhivatottságról tett tanúbizonyságot, hiszen kitartott a program végéig, hogy utána elfogyaszthassa jól megérdemelt ebédjét.

Reméljük, a bemutatott tenyészállatok, szolgáltatások, előadások láttán-hallatán partnereink elégedetten távoztak, és a jövő évi bemutatonkon ismét megtisztelnek bennünket hasonlóan szép számban, ahogy ebben az évben is tették.

Füller Imre ügyvezető igazgató, MTE

II. KAPOSVÁRI ÁLLATTENYÉSZTÉSI NAPOK

Elérkezett szeptember vége, Szent Mihály napja, a Kaposvári Állattenyésztési Napok megrendezésének időpontja. A Magyar Mezőgazdaság Kft., a Pannon Lovas Akadémia, a Kaposvári Egyetem és a Magyar Állattenyésztők Szövetsége két év szünet után második alkalommal rendezte meg a kiállítást a Pannon Lovas Akadémia területén.

A kiállításon egyesületünket és egyúttal a magyartarka fajtát kettőshasznosítású típusban 7 szűz üsző, 7 vemhes üsző, 8 első és többblaktációs tehén, 1 hízóbika, valamint húshasznosítású típusban 3 tehén borjával képviselte. Az állatok 10 tenyésztőből érkeztek: Ják, Ráczné Gyalog Stefánia; Kaposvár, Kaposvári Egyetem; Máriakálnok, Rongits Tamás; Mesterháza, Family Kft.; Nagyvázsöny, Nagyvázsónyi Mezőgazdasági Kft.; Nagyvázsöny, Tálodi Agrár Kft.; Polány, Tarka-hús Kft.; Szombathely, Rácunió Kft.; Tevel, Teveli Zrt.; Vasvár, Csörnöc Menti Mezőgazdasági Szövetkezet. A magyartarka fajta bemutatkozását a kiállítás előtt bejelentett kétnyelvű betegség sem törte meg, hiszen a kialakított zónákon kívülről érkeztek tenyészállataink, melyeket a kiállító gazdaságok nagy gondnal készítették fel a kiállításra. A kiállítást Schirman Ferenc szakállamtitkár nyitotta meg, majd a megnyitó után a tenyészállat felvezetés, show bírálat következett. A magyartarka fajta kettőshasznosítású bírálatát Vágó Barnabás küllemi bíráló és dr. Polgár J. Péter szakbizottsági tagunk, az EVF titkára, míg a húshasznosítású típusát dr. Korchma Csaba MGSZH vezető-főtanácsos végezte. A második napon a díjkiosztó ünnepséget Gráf József Földművelésügyi és Vidékfejlesztési miniszter úr is megtisztelte jelenlétével, sőt az egész napját a tenyésztők között töltötte. Standunkra is ellátogatott, ahol az egyesületet, tagjainkat érintő fontos dolgok is szóba kerültek: az ÁT Kft. privatizációja, az OMT Zrt. ügye, SPS-rendszer bevezetése, kék nyelv betegség. Vasárnap délelőtt a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete megrendezte a felvezető versenyét. Ez a verseny 2004 óta minden kiállítás látványossága lett, sok érdeklődőt, drukkoló nézőt vonz. A Holstein-fríz Tenyésztők

Egyesülete munkatársai már több alkalommal kértek bennünket, hogy vegyünk részt ezen a versenyen, de felvezetőink eddig nem akartak kötélni állni. Debrecenben megtört a jég, volt egy magyartarka is a versenyen. Kaposváron már négy tarka próbálkozott felvezetőjével úgy, hogy otthon nem is gyakorolták a "mutatványt". Nagyon ügyesen végimentek a pályán, volt, aki nagyon közel állt a dobogós helyhez. Gratulálunk a felvezetéshez Herbszt Gergelynek, Somogyi Tamásnak a Kaposvári Egyetem képviselőjében, Horváth Lászlónak, aki Nagyvázsónyi képviselte és Juhász Györgynek, aki Tevelről érkezett. Akik tarkás színekben részt vettek a versenyen, azt ígérték, a következő alkalommal is indulni fognak, de úgy, hogy előtte otthon sokat gyakorolnak.

2009. szeptember 26., 27., 28-án várjuk a magyartarka tenyésztőket, kiállítókat, látogatókat a III. Kaposvári Állattenyésztési Napok kiállításán. Az első napon az Európai Hegyi Tarka Tenyésztők 28. Kongresszusának vendégei is ellátogatnak a kiállításra.

A II. Kaposvári Állattenyésztési Napok díjazott állatai

Kettőshasznosítású magyartarka szűz üsző kategóriában:

I. helyezett a 105-ös katalógus számú Hódos, apja: 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, tenyésztő és tulajdonos: Kaposvári Egyetem, Kaposvár.

II. helyezett a 104-es katalógus számú Rózsa, apja: 15672 Jáki Tekergő Husaldo, tenyésztő és tulajdonos: Ráczné Gyalog Stefánia, Ják.

III. helyezett a 106-os katalógus számú Fótós, apja: 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, tenyésztő és tulajdonos: Kaposvári Egyetem, Kaposvár.

Kettőshasznosítású magyartarka vemhes üsző kategóriában:

I. helyezett a 115-ös katalógus számú Vali, apja: 18638 Ménesbirtok Dália Radnab, tenyésztő és tulajdonos: Rácunió Kft., Szombathely.

II. helyezett a 113-as katalógus számú Gyönyös, apja: 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, tenyésztő és tulajdonos: Teveli Zrt., Tevel.

III. helyezett a 116-os katalógus számú Tündér, apja: 15894 Bonyhádi Vidám Husaldo, tenyésztő és tulajdonos: Kaposvári Egyetem, Kaposvár.

Kettőshasznosítású magyartarka első és többblaktációs tehén:

I. helyezett a 123-as katalógus számú Joli, apja: 16601 Rumba, tenyésztő és tulajdonos: Teveli Zrt., Tevel.

II. helyezett a 125-ös katalógus számú Kócos, apja: 15511 Teveli Takaros Hextern, tenyésztő és tulajdonos: Ráczné Gyalog Stefánia, Ják.

III. helyezett a 124-es katalógus számú Nóri, apja: 16600 Malhax, tenyésztő és tulajdonos: Teveli Zrt., Tevel.

Tenyésztői Nagydíjas a 123-as katalógus számú Joli, apja: 16601 Rumba, tenyésztő és tulajdonos: Teveli Zrt., Tevel.

Tartalék Nagydíjas a 105-ös katalógus számú Hódos, apja: 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel, tenyésztő és tulajdonos: Kaposvári Egyetem, Kaposvár.

Húshasznosítású magyartarka tehén borjával a nagytestű húsmarha kategóriában:

I. helyezett a 132-es katalógus számú Szépesség, apja: 14816 Gyúrói Sámán Hold, tenyésztő és tulajdonos: Csörnöc Menti Mg. Szöv., Vasvár.

III. helyezett a 133-as katalógus számú Piros, apja: 14283 Kocséri Passzív Girgl, tenyésztő és tulajdonos: Csörnöc Menti Mg. Szöv., Vasvár.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének különdíjai

A legszebb tőgyű tehén címet a 125-ös katalógus számú Kócos kapta, apja: 15511 Teveli Takaros Hextern, tenyésztő és tulajdonos: Ráczné Gyalog Stefánia, Ják.

A tenyészbika előállításban való részvételért a Rádóci Agrár Kft., Egyházasrádóc kapott különdíjat.

A bemutatott 16528 Kocséri Zsenge Indianer apaságú hízóbikájáért a Tarka-Hús Kft., Polány kapott különdíjat.

Tisztelt Tenyésztő!

A Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete, a CORA Magyarország, a hajdúnánási Lac-Hús Kft. a keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar közreműködésével hosszú előkészületek után a CORA hipermarketekben elindította a „Márkázott Magyar Tarka Húsprogramot”.

A program keretében a magyar tarka hagyományos „tálcás” kiszerelésben és egy hazánkban teljesen új fejlesztésű, úgynevezett Darfresh® vákuumozott tálcába csomagolt, garantáltan porhanyós, érett hústerméként kerül az áruházlánc polcaira.

A projekt célja, fokozza a minőségi marhahús iránti belföldi fogyasztói keresletet, és egyúttal kiszámíthatóságot, tervezhetőséget biztosítson az egyesületi tagoknak a hízóbika és hízóüsző értékesítésben. A program keretében kizárólag Magyarországon született, nevelt, hizlalt, vágott, darabolt, csontozott, kizárólag magyar tarka fajtájú egyedek (bika, üsző) vehetnek részt.

Termelői követelményrendszer:

Fajta:	küllemében magyar tarka, továbbá a marhalevélen magyar tarka fajtamegjelölés (01-es fajtakód)
Korcsoport:	növendék marha, (hímivar esetében minimum 550 kg nettó súly) maximum 28 hónapos életkor.
Ivar:	bika, üsző
Hízottság:	minimum R+
Faggyúzsírtartalom:	1-3

Felvásárlási árak (hízóbika) vágási százaléokra vetítve, érvényes 2008. november 25-től:

55 % - 57 %:	410 Ft / kg + ÁFA
57,1 % - 58 %:	420 Ft / kg + ÁFA
58,1 % - 59 %:	430 Ft / kg + ÁFA
59,1 % - től:	440 Ft / kg + ÁFA

Bővebb információt az alábbi telefonszámokon kaphat:

Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető, MTE, 30/530-0594
 Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE, 30/822-2698
 Orosz László ügyvezető-tulajdonos, Lac-Hús Kft., 30/953-1624
 Lac-Hús Kft. ügyintézés: 52/570-637

XIII. HÚSMARHA-TENYÉSZTÉSI TANÁCSKOZÁS KESZTHELYEN

A Húsmarha-tenyésztési Tanácskozást 2008. november 13-án, immár 13. alkalommal rendezték meg Keszthelyen, a Pannon Egyetem Georgikon Karán. A konferencián ezúttal is több mint 150 szakember gyűlt össze, hogy az aktuális szakmai információkat és kutatási eredményeket meghallgassa.

Bevezetőjében Dr. Szabó Ferenc, a keszthelyi Georgikon egyetemi tanára, a rendezvény szervezője arra hívta fel a figyelmet, hogy az eddigi 12 tanácskozás hagyományaitól eltérően az idei rendezvény nagyobb hangsúlyt fektet az elmúlt időszak kutatási eredményeinek bemutatására. Ez elsősorban azért volt időszzerű, mert idén ősszel zárul egy Jedlik Ányos pályázati program "Piaci versenyképesség növelése a marhahús vertikumban" címmel, melyet - az NKFP (Nemzeti Kutatásfejlesztési Program) támogatásával és a Pannon Egyetem Georgikon Karának szakmai vezetésével - egy nyolctagú konzorcium nyert el 2006-ban. A Pannon Egyetem mellett a munkában részt vett a Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma, a Kaposvári Egyetem Állattudományi Kara, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, a Magyar Hereford, Angus és Galloway Tenyésztők Egyesülete, a Hubertus Bt., az Angus Kft. és a KO-BOR Hús Kft. A konzorcium tagjai között tehát volt egy vágóhíd, két borjú-előállítás foglalkozó és hizlaldát is üzemeltető gazdaság, egy tenyésztő egyesület, egy kutatóintézet és három egyetem, azaz jelen voltak a tényleges termelés, a szervezés és a kutatás intézményei. A projekt célja a marhahústermelés technológiájának végigkövetése volt a borjú megszületésétől egészen a konyhakész marhahús forgalomba hozataláig, vagyis a "legelőtől egészen az asztalig". E kutatási munka számos különböző területen folyt: molekuláris genetikai vizsgálatok, szaporu-

lati eredmények, a kondíció és a vemhesülés összefüggései, szaporítási gyakorlat, választási eredmények, genotípus-környezet kölcsönhatás, növekedés, tenyészérettség, ultrahangos vizsgálatok, hizlalási és vágási eredmények, takarmányozási kísérletek, valamint átfogó ökonómiai vizsgálatok bemutatására is sor került. A délutáni programban a marhahústermelés és -forgalmazás nemzetközi helyzetéről és a húsmarhatenyésztés időszzerű kérdéseiről elhangzó előadásokat élénk vita követte.

Az előadások sorát Dr. Anton István, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet tudományos főmunkatársa nyitotta meg "Néhány molekuláris genetikai marker vizsgálata a húsmarhatenyésztésben" címmel, bemutatva a hazánkban folyó molekuláris genetikai kutatások helyzetét, eredményeit.

Ezt követően első előadásában Dr. Bene Szabolcs egyetemi tanársegéd (Pannon Egyetem, Georgikon Kar) a keszthelyi húsmarha-állományban folyó, kilenc fajtára kiterjedő szaporasági vizsgálatok eredményéről számolt be. A keszthelyi külterjes, lápi viszonyok között a brit fajták szaporodásbiológiai előnye mutatkozott meg, nevezetesen a legjobb szaporulati, ill. felnevelési százalékat, valamint hasznosult szaporulatot az angus és hereford fajták érték el. Szerényebb igényeik révén ezek alkalmazkodtak legjobban a helyi viszonyokhoz, bár eredményeik a kívánatos szintet egyik mutatóban sem érték el.

Dr. Várhegyi József, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet tudományos főmunkatársa a kondíció jelentőségéről szólt, majd ismertette a kondíció és a vemhesülés összefüggéseinek vizsgálatát célzó sáripusztai kísérletek eredményeit.

Mivel Dr. Nagy Barnabás (Alkotmány Zrt.) elfoglaltsága miatt nem tudott a tanácskozáson részt venni, a magyar szürke fajtában a szaporítási gyakorlat reprodukciós eredményekre gyakorolt hatását

Dr. Bene Szabolcs mutatta be. Az eredmények alapján a két ellés közti idő a természetes pároztatással szezonális bika-használatot alkalmazó tenyészetben volt a legrövidebb, míg az egész évben mesterséges termékenyítést alkalmazó tenyészetben a leghosszabb. A magyar szürke fajtában egész évben történő termékenyítés esetén megfigyelhető volt az ellések szezonálisitása.

A választási eredményeket befolyásoló tényezők vizsgálatának eredményeiről Dr. Szabó Ferenc számolt be. A különböző fajtaegyesületek adatbázisainak kiértékelése során arra keresték a választ, hogy a genotípus, a tenyészet, az anya életkora, az évjárat, az évszak, valamint az ivar hogyan befolyásolja a választási súlyt, választás előtti napi súlygyarapodást és a 205 napra korrigált választási súlyt. Megállapították, hogy az első és második ellésből született borjak kisebbek, mint a későbbi ellésekből származók.

Ezt követően Fördös Attila PhD-hallgató (PE-GK) tartott előadást "Genotípus-környezet kölcsönhatás a választási eredményekben" címmel, melyben magyartarka és charolais adatbázisok felhasználásával a bikák különböző tenyészetekben mutatott teljesítményét, illetve rangsorát értékelte.

Harmadik előadásában Dr. Bene Szabolcs a különböző fajtájú növendék üszők növekedési jellemzőit, a tenyészérettségükre végzett számításokat, valamint a tehenek kifejtett kori korát és súlyát mutatta be, mely vizsgálatokat szintén a keszthelyi állományban végezték. Megállapította, hogy extenzív, lápi körülmények között a fajták közti különbségek tendenciájukban megegyeznek a szakirodalomban fellelhető adatokkal, bár az üszők a tenyészérettséget és a kifejtett kori súlyt mintegy 4-6 hónappal később érik el, mint a kívánatosnak tekinthető értékek.

Török Márton tenyésztésvezető (Magyar Charolais Tenyésztők Egyesülete) a nö-

vendék és hízó bikák ultrahangos vizsgálatának eredményeit mutatta be. Elmondta, hogy az élő állapotban és a vágás után mért rostélyos keresztmetszet nagyon szoros összefüggést mutat, vagyis ultrahang segítségével a bőr alatti faggyúvastagság és a rostélyos keresztmetszet kellő pontossággal becsülhető.

Dr. Polgár J. Péter, a Pannon Egyetem Georgikon Karának docense a Hubertus Bt. sáripusztai telepén hizlalt angus, limousin, magyartarka, valamint charolais x magyartarka növendékbikák hizlalási és vágási eredményeit mutatta be. A vizsgált genotípusok között a vágóhídi bontás során jelentős különbségek adódtak annak ellenére, hogy a hizlalás alatt szinte teljesen azonos gyarapodást mutattak.

A Kaposváron folyt hizlalási kísérletek eredményeit Dr. Holló István, a KE-ÁTK dékánja, a Debrecenben charolais fajtaival folyó vizsgálatokról pedig Dr. Béni Béla, a DE-AMTC docense számolt be.

Dr. Várhegyi Józsefné tudományos főmunkatárs (ÁTK) "A késleltetett hízóba állítás és a napraforgó etetés hatása a hizlalási teljesítményre" címmel a Sáripusz-

tán és Adonyban végzett takarmányozási kísérletek eredményeit foglalta össze. A napraforgó etetés jelentősen megnövelte a marhahúsban a telítetlen zsírsavak arányát.

Dr. Buzás Gyula egyetemi tanár (PE-GK) a marhahús vertikum jóvedelmezőségi viszonyairól adott tájékoztatást. Több gazdaságból begyűjtött kérdőívek alapján bemutatta a tehéntartás és borjúnevelés, a marhahizlalás, valamint a vágás és feldolgozás input-output arányait, értékelte a fedezeti összeget és a gazdaságosságot. Megállapította, hogy jelen gazdasági körülmények között a tehéntartás támogatások nélkül rendszerint nem nyereséges. Keller Krisztián PhD-hallgató (PE-GK) az értékmérő tulajdonságok ökonómiai súlyát értékelte. A húsmarhatartásban a legfontosabbnak a szaporaság és a korérés bizonyult.

A délutáni program keretén belül elsőként Dr. Szabó Ferenc "A marhahústermelés és forgalmazás nemzetközi helyzete" címmel, végül pedig Dr. Márton István, a Húsmarhatenyésztők és Marhahústermelők Országos Szövetségének

(HUMOSZ) elnöke "A hazai húsmarhatenyésztés és marhahústermelés időszerű kérdései" címmel tartott előadást. Mindkét előadó hangsúlyozta, hogy 3 nagy régió, 6-7 ország adja a világ marhahús-termelésének meghatározó volumenét (USA, EU, Brazília, Argentína, Ausztrália, Kanada, Új-Zéland - melyek együtt a világ termelésének 90%-át adják). A termelés költségeiben nagy különbségek vannak (pl. ha az USA termelési költségét 1 egységnek vesszük, akkor Argentína vagy Új-Zéland termelési költsége 0,4 egység), mint ahogy jelentős eltérések mutatkoznak a genetika, a tenyésztés menedzsmentjében és ezek következményeként a végső termelés minőségében is.

Az előadások után a tanácskozás nagyon jó hangulatban, vitával és hozzászólásokkal folytatódott, majd az érdeklődők megtekinthették a készhelyi húsmarhaállományt.

PETICIÓ

MIT KÖVETELÜNK AZ ÁRUHÁZLÁNCOKTÓL?

- 1) Követeljük, hogy az élelmiszerboltokban, áruházakban a termékinálat 80 %-a hazai gyártók által előállított élelmiszer legyen! Az arány termékféleségként és az árbevételben is tükröződjön! (Ez az arány az EU átlag)
- 2) Követeljük, hogy szűkítsék és stabilizálják 5 % alatt a beszállítótól elvárt másodlagos visszatérítéseket! (polcpénz, születésnap- reklám-hozzájárulás, polcfeltöltés, fizetési határidő betartási díj, kereskedelmi-, sávós-, szerződéskötési-, kereskedelmi-, stb. bónuszok)
- 3) Követeljük, hogy az áruházláncok tartsák be a magyar törvényeket!
 - ♦ 30 napos fizetési határidő,
 - ♦ beszerzési ár alatti értékesítés tilalma,
 - ♦ gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalma,
 - ♦ a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma.
- 4) Követeljük, hogy csak olyan külföldi termék kerülhessen ki a polcokra, amelyet az adott ország nemzeti piacán is forgalmaznak! (csökkentett beltartalmú, a Magyar Élelmiszerkönyv előírásait figyelmen kívül hagyó termékeket ne forgalmazzanak)
- 5) Követeljük, hogy a kereskedők ne hozzanak be olyan élelmiszereket, amelyek felesleges készletekből származnak, maradékok, szavatossági idejük kétharmadán túl vannak!
- 6) Követeljük, hogy teremtsék meg a külföldi eredetű termékek folyamatos minőségi kontrollját!
- 7) Követeljük, hogy a behozott külföldi termékek polci ÁFA nélküli árai ne legyenek alacsonyabbak, mint a gyártó ország polcain a nettó árak. Amennyiben ilyen előfordul dömpingár vizsgálatot kezdeményezünk!
- 8) Követeljük a Kiváló Magyar Élelmiszer védjeggyel rendelkező termékek megkülönböztető forgalmazását, legalább 50 %-os belistázását!
- 9) Az élelmiszerágazat szereplői (termelők, feldolgozók és kereskedelem) között tapasztalható jövedelem elosztási aránytalanságot meg kell szüntetni!
- 10) Kezdődjenek azonnal tárgyalások a fentiek 2009. január 1-től kezdődő betartásáról, közös illetve harmadik fél általi ellenőrzéséről és a fogyasztók erről való tájékoztatásáról.

Budapest, 2008. november 20.

DEMONSTRÁCIÓS BIZOTTSÁG

TISZTESSÉGES VERSENYT!

MAGYAR ÁRU - MAGYAR MUNKAHELY!

Dr. Polgár J. Péter - Dr. Bene Szabolcs - Dr. Szabó Ferenc Pannon Egyetem Georgikon Kar, Keszthely

A VÁGOTT TEST ÖSSZETÉTELE

avagy a magyartarka növendék bikák vágóhídi értékesülése

A hazai vágómarha-előállítás teljes vertikumának fejlesztési lehetőségeit értékelve több korábbi cikkben adtuk közre megállapításainkat a magyartarka fajta hústermelési örökítő képességéről, hizlalási és vágási paramétereiről. A „Legelőtől az asztalig” alcímet viselő NKFP kutatási programunk keretében a Pannon Egyetemen a fajta vágóhídi értékesülését is vizsgáltuk. Nem mellékes, hogy a vágott test mennyi színhúst, vagyis izomszövetet tartalmaz, s milyen a mellette fellelhető csont, faggyú és ín aránya. Szintén fontos paraméter az értékes húsrészek aránya, vagyis a pecsenye részeket tartalmazó testtájak kiterjedtsége. Alábbi eredményeinket red angus és magyartarka növendék bikák átlagos üzemi körülmények között végzett hizlalása után, a hazai szokványos vágóhídi bontás eredményeinek értékeléséből állítottuk össze (1. táblázat). A két értékelt fajta hizlalási végsúlyának átlaga statisztikailag nem különbözött egymástól, a magyartarka vágási kitermelése 1 százalékkal magasabb volt. A vágásra kerülő növendék bikák közül 8-8 egyed jobb féltéstét kicsontoztattuk. A hús féltesthez viszonyított arányában bizonyítottan nagyobb értéket mutatott a magyartarka (136,18 kg, ill. 71,51%), mint a red angus (121,27 kg, ill. 69,01%) (2. táblázat). Az I.-II.-III. osztályú húsok aránya a red angus fajtában 43,41% - 20,71% - 4,89%, míg a magyartarka fajtában 46,51% - 20,32% - 4,69% volt a féltest súlyának arányában. Korábbi hasonló témát értékelő cikkekben Várhegyiné és mtsai (1982) magyartarka x hereford, Holló és mtsai (2005) magyar szürke, valamint Polgár és mtsai (2005) red angus bikák vizsgálata során hasonló értékeket kaptak eredményül. Ezzel szemben Szabó és mtsai (2002) 1,5 éves holstein-fríz növendék bikák esetén az I. osztályú húsok arányát kisebbnek, míg a II. és III. osztályú húsok arányát nagyobbak találták.

A csontozás folyamán a legtöbb húsrészben a magyartarka bikáknál nagyobb csontmennyiséget, a red angus bikáknál pedig nagyobb faggyúmennyiséget mérünk. Eredményeink részben hasonlóak ahhoz, amit Ender és mtsai (2001) hegyi tar-

Fajta	red angus	magyartarka	P
Létszám	30	43	
Vágási életkor, nap	569	595	P<0,05
Hizlalási végsúly, kg	615	611	NS
Vágási kitermelés, %	58,57	59,6	P<0,05
EUROP izmoltság, pont (1-5)	2,8	2,74	NS
Europ faggyúság, pont (1-5)	3	2,88	NS

1. táblázat Red angus és magyartarka növendék bikák vágási eredményei

P<0,05: bizonyított különbség 5%-os szinten | NS: nincs bizonyított különbség

Fajta	red angus	magyartarka	P
Létszám	8	8	
Hideg jobb fél (kg)	175,73	190,43	P<0,05
Hús (kg)	121,27	136,18	P<0,01
Hús (%)	69,01	71,51	P<0,05
- I. osztály (%)	43,41	46,51	P<0,05
- II. osztály (%)	20,71	20,32	NS
- III. osztály (%)	4,89	4,69	NS
Csont (kg)	28,76	31,32	NS
Csont (%)	16,37	16,45	NS
Faggyú (kg)	16,21	13,95	NS
Faggyú (%)	9,22	7,33	NS
Ín (kg)	5,99	6,56	NS
Ín (%)	3,41	3,44	NS

2. táblázat Csontozási eredmények

Fajta	red angus	magyartarka	P
Létszám	8	8	
Nyak (kg)	19,38	21,92	NS
Nyak (%)	11,53	11,51	NS
Rostélyos+tarja (kg)	18,35	19,89	NS
Rostélyos+tarja (%)	10,44	10,44	NS
Lapocka+lábszár (kg)	29,85	31,86	NS
Lapocka+lábszár (%)	16,99	16,73	NS
Oldalas+szeg (kg)	28,37	30,86	NS
Oldalas+szeg (%)	16,14	16,21	NS
Comb+lábszár (kg)	53,34	58,30	P<0,01
Comb+lábszár (%)	30,35	30,61	NS
Hátszín (kg)	9,31	11,25	P<0,01
Hátszín (%)	5,30	5,91	P<0,05
Puhahátszín (kg)	11,12	10,52	NS
Puhahátszín (%)	6,33	5,52	P<0,05
Vesepecsenye (kg)	3,13	3,96	P<0,01
Vesepecsenye (%)	1,78	2,08	P<0,05

3. táblázat A bikák testtáji összetétele vágóhídi bontás szerint

kában, valamint Polgár és mtsai (2005) red angus fajtában találtak (3. táblázat). A két fajta értékes húsrészeket tartalmazó testtájai közül százalékos arányban is jobb kihozataalt találtunk a magyartarkánál a hátszín és vesepecsenye esetében, míg a puhahátszín (hasoldal) aránya szignifikánsan alacsonyabb.

Az adatokat összegezve megállapítottuk: a magyartarka vágási kitermelése (59,6%),

fél testeinek színhús tartalma (71,51%), az abból kitermelt, kicsontozott I.-II.-III. osztályú hús aránya (46,51%; 20,32%;4,69%) kedvező. A fajta ezen paraméterei az összevetésben a red angus hízóbbikák hasonló vágósúlyú egyedeinek átlagos paramétereit meghaladták.

*A régi fajta, új képességekkel!
Találkozás Európa legjobb
szimentáli tenyésztőivel!
Nemzetközi figyelem középpont-
jában a magyartarka tenyésztés!*

TISZTELT szarvasmarha tenyésztők, oktatók, kutatók, barátaink, támogatóink!

Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetsége
(European Simmental Federation; Europäische Vereinigung der Fleckviehzüchter/EVF/)
2007.évi kongresszusán Magyarországot bízta meg a sorrendben

**28. kongresszus szervezésével, amelyet
2009. szeptember 23-án Siófokon tartunk.**

A kongresszus után

**szeptember 24-én a dél-dunántúli, 26-án pedig a nyugat-dunántúli régi
tenyészteteivel ismertetjük meg a hazai és külföldi szakembereket.**

**A szakmai bemutatók kiemelt eseménye lesz szeptember 25-én
a III. Kaposvári Állattenyésztési Napok c. kiállítás keretében tartandó
magyartarka bemutató és tenyészállat bírálókat.**

**Szeretettel hívjuk Önöket
a hazai magyartarka tenyésztés e kiemelkedő eseményeire!**

Rácz Károly
a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének
elnöke

Füller Imre
a szervezőbizottság
elnöke

**A rendezvénysorozat honlapja:
<http://www.magyartarka.hu> és <http://www.agroeuropa.hu/simmental2009>
A honlapot folyamatosan bővítjük.**

MAGYARTARKA TENYÉSZBIKÁK SZAPORÍTÓANYAGÁNAK ÁRJEGYZÉKE

érvényes: 2009. január 1-től

KLSZ	NÉV	KK	Megb. %	Tej kg	Zsír kg	Zsír%	Feh kg	Feh%	Rúma	Izm.	Testal.	Tőgy	Szom. Sejt.	Haszn.élettart.	Hús TE	SV %	KTI	ÁR FT+ÁFA
13348	IBIS	AB	95	1103	37	-0,13	34	-0,07	91	57	78	90	126	87			138	2200
14179	BONYHÁDI PÁLINKÁS ZITAT	AB	96	1006	37	-0,06	25	-0,18	108	93	102	114	97	105	93		131	1700
14180	NYÓGÉRI PÖTTYÖS JOBBÁGY														106	104		1700
14380	BÖSZÖRMÉNYI PÁC HUT	AA	87	810	21	-0,22	22	-0,11	85	85	100	108	117	108	107		124	1700
14428	BONYHÁDI RAJNA APRIL	BB	87	419	17	0,01	18	0,08	92	86	101	114	104	99	110		117	1700
14500	MINDSZENTI REFRÉN ZITAT	BB	96	858	34	0	32	0,05	100	88	110	117	115	98	90		133	2200
14503	BONYHÁDI REZSŐ HORWEIN	AA	95	619	18	-0,14	18	-0,06	94	97	100	113	85	104	91		119	1700
14733	BONYHÁDI RETTENETES RENGÉR	AA	84	672	20	-0,14	20	-0,06	130	93	111	106	130	92	110	100	121	1700
14893	BONYHÁDI SVÁB RENGÉR	AA	79	371	10	-0,1	15	0,05	118	101	91	112	103	100	103		113	1700
15505	KOCSÉRI TAJTI O'CLOCK P														101	103		1700
15511	TEVELI TAKAROS HEXSTERN	AB	85	534	27	0,12	20	0,04	109	90	108	109	93	114	112		121	2200
15669	TEVELI TRIÓ JOGOS	AA	84	619	35	0,21	29	0,16	102	92	96	101	88	97	100		129	1700
15671	BONYHÁDI TAKARÉKOS STARK	AB	78	616	23	-0,03	25	0,08	99	96	109	105	107	95	91		124	1700
15672	JÁKI TEKERGŐ HUSALDO	AA	86	993	40	0,01	29	-0,19	99	92	93	101	90	112	102		134	3000
15792	KOCSÉRI TOTEM PEREC P														113			1700
15894	BONYHÁDI VIDÁM HUSALDO	AB	82	801	27	-0,1	23	-0,09	107	96	87	118	94	106	116		126	2200
15985	MÉNESBIRTOK VIHAR SPIRO	AA	82	776	29	-0,04	21	-0,11	112	96	100	108	102	98	102		125	1700
16113	BONYHÁDI VALLOMÁS LEHEL	AA	79	1192	34	-0,25	30	-0,2	110	90	88	108	110	90	138		135	3000
16242	NYÓGÉRI VÁSOTT LEJTŐS P														100	103		1700
16243	BONYHÁDI VINCE STRAMY	AB	81	1076	34	-0,16	27	-0,18	109	93	94	105	100	80	102		132	3000
16403	BONYHÁDI ZÖMÖK HUCKI	AA	84	682	24	-0,06	25	0,03	117	101	95	80	126	80	110		125	1700
16454	KOCSÉRI ZEFÍR LENGE	AA	83	1263	38	-0,22	40	-0,06	91	81	109	121	101	109	85		143	3000
16455	KOCSÉRI ZENIT SPIRO														108			1700
16456	KOCSÉRI ZSOMBOR HUCKI	AB	81	618	16	-0,18	18	-0,06	119	111	108	100	95	84	110		118	1700
16528	KOCSÉRI ZSENGE INDIANER P														128			1700
16698	KOCSÉRI ZÚDÍTÓ GEBAL		76	782	28	-0,06	24	-0,05	98	95	107	108	105	108	100		126	2200
16699	TEVELI ZSELIC HORST	AA	75	497	25	0,11	14	-0,06	112	90	100	98	109	103	108		117	1700
16700	JÁKI ZSONGLÓR SAMURAI	BB	82	1207	43	-0,09	37	-0,08	113	66	102	110	104	81	101		142	3000
16930	BONYHÁDI ACÉL HORWART														116			1700
16931	RÁDÓCI ADU SAMURAI	AA	83	698	21	-0,14	24	0	101	87	99	109	107	92	115		124	2200
17043	KOCSÉRI APAFI SAMURAI	AB	74	1025	38	-0,05	29	-0,11	100	80	101	108	102	85	95		134	3000
17045	TEVELI ARTHUR SAMURAI	AA	76	536	25	0,08	17	-0,03	103	86	106	112	84	94	100		119	1700
17076	DERECSEI ASTORIA INDIANER P														108	104		2200
17077	DERECSEI ALFA PASSZÍV P														107	106		2200
17336	BONYHÁDI ACHILLES LOTARRY	AA	76	841	38	0,09	29	0,01	105	87	102	112	99	105			132	2200
17337	KOCSÉRI ARÉNA LOTARRY	AA	78	815	58	0,5	34	0,12	109	85	100	111	94	108	91		140	3000
17338	VÁSÁRHELYI ÁKOS SPIRO														110	100		1700
17367	MÉNESBIRTOK AJTONY RABATT	AB	73	624	35	0,21	25	0,08	123	101	111	104	109	100	114		127	2200
17368	KOCSÉRI AMÚR HUMLANG	AB	72	675	30	0,06	21	-0,04	96	104	98	93	84	100			124	2200
17369	NYÓGÉRI ÁFIUM TOPOGÓ P														103	104		1700
17508	BONYHÁDI BALLAGÓ HUMLANG	AB	72	1055	28	-0,26	28	-0,15	109	91	89	96	110	95			131	3000
17570	BONYHÁDI BERTALAN HUMLANG	AB	68	862	26	-0,16	20	-0,18	94	77	106	109	97	108	91		124	2200
17571	KOCSÉRI BETON RANDY	AA	74	892	35	-0,01	27	-0,07	101	91	86	98	122	92	104		131	3000
17572	JÁKI BÁRÓ HORWART	AA	67	659	35	0,18	22	-0,01	109	98	97	114	100	102	110		126	2200
17722	KOCSÉRI BENNFENTES HORWART	AA	71	917	29	-0,14	28	-0,06	117	91	106	109	116	98	90		130	2200
17760	NYÓGÉRI BUZOGÁNY VÁSOTT P														109	107		2200
19008	POLÁNYI DRÁVA ZSENGE P														127	105		2200
IMPORT TENYÉSZBIKÁK																		
	ZAR/Zuchtdata 2008.11.26.		Megb.%	Tej kg	Zsír kg	Zsír %	Feh. Kg	feh%	Ráma	Izm.	Testal.	Tőgy	Szom. sejt	Haszn.élettart.	FW	MW	GZW	
19309	HERODOT		90	666	18	-0,13	30	0,09	98	109	81	97	118	96	112	120	123	1700

II. Kaposvári Állattenyésztési Napok 2008. szeptember 26-28.

II. Kaposvári Állattenyésztési Napok 2008. szeptember 26-28.

fotó: dr. Húth Balázs, Teszler Miklós, Vágó Barnabás

II. Kaposvári Állattenyésztési Napok 2008. szeptember 26-28.

fotó: dr. Húth Balázs, Teszler Miklós, Vágó Barnabás